

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Aforistiske udkast : 1839

Citation: Kierkegaard, Søren: "Aforistiske udkast : 1839", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2011 , s. 1r. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-p261-txt-shoot-n263-3.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

P261:263:3

Torsdagen d. 12 Sept:

Comissionstidenen. – Livet selv har optaget denne Form – hvilket Stof, en Novellists manuelle Guldvægt og skarpe Syn, vilde strax kunde sige 1. 2. 3 Bind efter Omstændighederne. – Manden vil gjøre Alt for at forskaffe Konen et behageligt Liv, hvorfor Datteren skal bestyre Huset. De 14 første Dage tænkes ikke paa andet en[d] Fryd og Gam[m]en, men naar nu de sidste Efterslæt af de sidste Gratulanter Lykønskningers fjerne Echo er forstummet, naar alle Bryllupstærterne ere fortærede, naar Livets Alvor gjør sine Fordringer, da træder hun frem i en simpel huslig Dragt, opsmøget til med kraftig Haand at gribe ind i Husets hele Oeconomie, ingenlunde vil hun længer nyde den søde Ro. Pigen paa 27 Aar protesterer, hun har meget for sig, saavel Faderens udtrykkelige Ord i Avertissementet, som ogsaa Hævd, der ved et vist System i Madlavning fE har draget og fængslet alle til hende. Konen paa de 30 gjør sine moderlige Rettigheder gjeldende, sin hustruelige Indflydelse i mangan stille Time. Manden søger at berolige Striden men da det ikke lykkes søger han at glemme den. Her er vi nu paa det Punkt, hvor der gaae to Veie, den ene fører ind paa Folke-Bladets Enemærker (»Manden gaaer paa Kroen og forfalder mere og mere, med mindre han først sætter sine Penge overstyr og derpaa spiller i Lotteriet og saa forfalder. Moralen bliver, at man hverken skal frie i Adresseavisen ell i Comiss[i]jonstidenen men i Folke-Bladet) den anden Vei forsvinder i Hverdags-Historiernes Assistents-Betragtninger. O Du salige digteriske frie Svæven over sin Gjenstand, jeg seer ikke blot to Veie, men disse Veie forflere sig i det Uendelige, O men kun for en Tid kan [man] glæde sig ved denne Frihed, det veed jeg om just ikke af min egen Erfaring saa af alle de poetiske og novellistiske Heltes jeg har bragt til Verden. Denne Episode kan med stort Held blive staaende det er i fransk Mønster. Om mer bemeldte Mand har flere Børn ell. ei derom findes intet bestemet i Programmet, men her kan da den digteriske Skaben træde i Virksomhed, uden at gjøre sig skyldig i noget Ansvar hverken mod hans Charakter (hvis det fE var naturlige Børn thi vor Moral liquiderer) ell. med H: t: deres fremtidig[e] Forsørgelse; thi [det] sørger vi jo for i Novellen. Heraf lader sig combinere i det Uendelige, jeg vil ikke opholde mig ved slige Tilfælde som altfor meget overskride Hverdagshistoriens Omfang som fE hvis merbemeldte Ægtemand havde en uægte Datter, der fE var 31 Aar og altsaa 1 Aar ældre end hendes Sted-Sted-Moder og 4 Aar ældre end hendes ældste Søster, hvis hun nu pludselig traadte op som en deus ex machina fra et Sted hvor hun havde levet glemmende Verden og glemt, vi vil ikke opholde os derved fordi Manden (Embedsmanden, hvis saa store Ulykker indtraf) øjeblikkelig maatte forfalde ell. (efter den anden Methode) netop fordi Ulykken var saa stor ogsaa des hurtigere finde Hvile, og vi vil paa ingen Maade saaledes give Slip paa vor Embedsmand, men have langt flere Spænd med ham.

Naar man nu tænker paa den gavnlige Side en saadan Novelle kunde have derved at den bidrog til at gjøre hiin søgende Embedsmand[s] Længsel og Attraae endnu mere bekjendt, og derved tilveiebringe en endnu større Sandsynlighed for at en Mangfoldighed af Billetter vilde strømme til Snaregaden N° 12, og saaledes Poesien ikke bringe bort fra Virkeligheden men til Virkeligheden (til Snaregaden N° 12, i Armene paa den søgende Embedsmand o: s: v:) føier man hertil hvilke Fordele deraf kunne flyde for Digteren, at han hvis Embedsmandens Forhaabninger bleve kronede med et lykkeligt Udfald, kunne med fuldkommen Sikkerhed belave sig til et antageligt og velsmagende Middagsmaaltid paa Bryllupsdagen, ja endog turde regne paa en apparte Ret, og et kjelent Øiekast af den nu lykkelig[e] Kone, betænke vi nu at foruden denne apparte Fortjeneste han med stor Sikkerhed ved denne Novelle som ved enhver anden kan regne paa at den vil forflere sig, kan sige ligesom Tobias Procurator, at det skulde være en daarlig Jurist der ikke af een Proces skabte 10, thi et Ægteskab ender jo dog altid en Novelle med, og som en Følge deraf i Gjennemsnit ogsaa med Børn, og det er kun meget rige Digtere der ikke saaledes i deres Værker tænke paa Efterslægten (af deres Værker), men i ethvert Tilfælde en blot nogenlunde fuldstændig ingenlunde talrig novellistisk Huusholdning vil for et vel øvet poetisk Blik meget let lade sig ved den det Hele iboende poetiske Kraft sønderhugget constituere et Hele, og jeg har den Ære at kjende en Forfatter, der har ladet sig tilslive 14 forskjellige Forstørrelsesglas, med N° 1 overskuer han de almindlige msklige Forhold, der kan indtræde iblandt de opfangne Individuer, naar han nu drager et *Par* andre frem og gjør dem til Hovedpersoner, saa faaer jo strax hele Omgivelsen et andet Udseende, dette er ved Hjælp af N° 2 der allerede trækker saa stærk, at det trækker den 27 aarig[e] Datter frem endog med Tilsidesættelse af Embedsmanden, der mere og mere forsvinder, og medens man ved Hjælp af N° 7 er istand til at øine den 27 aarige Datters Børn kan man neppe skimte Embedsmanden i Baggrunden som et Klædeskab ell. andet Meubel, igjennem hvilket Aander pleie at forsvinde paa det kongelige Theater.